

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Vojtěcha Šimíčka, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **B. O.**, zastoupený JUDr. Zdeňkou Beranovou, advokátkou se sídlem Dvouletky 145/2690, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 5. 2007, č.j. OAM-1-363/VL-10-19-2007, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 8. 2008, č. j. 61 Az 52/2007 – 33,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 8. 2008, č. j. 61 Az 52/2007 – 33, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 10. 5. 2007, č.j. OAM-1-363/VL-10-19-2007. Rozhodnutím správního orgánu byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud současně zamítl návrh na ustanovení zástupce žalobce a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Krajský soud se ztotožnil se závěry žalovaného, že žalobce žádný azylově relevantní důvod podřaditelný ust. § 12 a § 14a zákona o azylu v průběhu správního řízení neprokázal ani netvrdil. Těmito důvody není snaha žalobce vyhnout se potíží s ukrajinskými policisty, kteří po něm požadovali peníze za uzavření případu, který se

týkal žalobce. Ke skutečnosti, že si stěžovatel našel dívku – občanku České republiky, se kterou se chce oženit, krajský soud uvedl, že taktéž snahu o legalizaci pobytu nelze podřadit azylově relevantnímu důvodu. Otázku legalizace pobytu řeší zákon č. 326/1996 Sb., v platném znění, jehož právní instituty nelze nahrazovat formou udělení mezinárodní ochrany. Žalobci krajský soud zástupce neustanovil, protože shledal, že není splněna podmínka potřeby ochrany práv žalobce, když žalovaný jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako zjevně nedůvodnou a když žalobce ani netrval na nařízení jednání ve své věci.

Stěžovatel napadl výrok rozsudku krajského soudu o zamítnutí žaloby kasační stížností z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Uvedl, že nesouhlasí s názorem krajského soudu, že podle § 16 odst. 2 zákona o azylu argumentoval v obecné rovině. Stěžovatel je totiž ve své zemi pronásledován organizovanou skupinou, bylo mu vyhrožováno a má obavy o svou rodinu. Příslušníky policie mu bylo naznačeno, že pokud nebude platit, může být zlikvidován. Dovolat se spravedlnosti je však podle stěžovatele v zemi původu téměř nemožné. Stěžovatel poukázal na své obavy z nuceného odjezdu do země původu, kde mu hrozí pronásledování z politických důvodů, i když zatím neví, že by byl z těchto či jiných příčin postaven před soud. Stěžovatel si navíc v České republice našel dívku – občanku České republiky, se kterou se chce oženit. Z těchto důvodů žádal o udělení azylu s tím, že je u něj dána i překážka vycestování. Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti a navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 10. 9. 2008 ztotožnil s názorem krajského soudu a poukázal na obecnost námitek podávaných v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud předně zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před Krajským soudem v Ostravě bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu i spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno dne 14. 5. 2007, dne 16. 5. 2007 byla krajskému soudu doručena žaloba s ručně psanou přílohou. Usnesením krajského soudu č.j. 61 Az 52/2007 - 9 ze dne 24. 5. 2007 byla ustanovena pro žalobní řízení tlumočnice z jazyka ukrajinského a ruského. Dne 13. 8. 2007 byla stěžovateli doručena žádost o sdělení, zda souhlasí s tím, aby bylo o věci samé rozhodnuto bez jednání. Následujícího dne bylo krajskému soudu doručeno podání označené jako doplnění žaloby, ve kterém byly stěžovatelem zopakovány obecné námitky a krajský soud požádán, aby mu „ustanovil bezplatného obhájce z řad advokátů“. O této žádosti však krajský soud nerozhodl dříve

než 5. 8. 2008 v napadeném rozsudku vedle věci samé, a své rozhodnutí odůvodnil, jak shora uvedeno.

Podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Svým postupem krajský soud toto právo stěžovateli odepřel. Nikoli však tím, že rozhodl o tom, že se mu zástupce pro řízení o žalobě neustanovuje, ale tím, že tak rozhodl až v rozsudku spolu s věcí samou. Tím stěžovateli znemožnil v případě negativního rozhodnutí o ustanovení zástupce podat proti tomuto rozhodnutí opravný prostředek, popř. zvolit si zástupce pro řízení o žalobě cestou plné moci a znemožnil mu případně činit návrhy prostřednictvím osoby schopné kvalifikovaně hájit jeho zájmy. Právo na právní pomoc totiž neimplikuje toliko právo na – při splnění zákonem stanovených podmínek – ustanovení bezplatného zástupce, ale také povinnost soudu umožnit i zastoupení na základě plné moci. Při chronologicky korektním postupu krajského soudu procesní rozhodnutí ve věci ustanovení zástupce předchází následnému rozhodnutí ve věci, tj. rozhodnutí o důvodnosti či nedůvodnosti žaloby

K tomu zdejší soud upozorňuje, že se krajský soud při svém postupu neřídil judikaturou Nejvyššího správního soudu, který již v rozsudku ze dne 15. 2. 2007, č. j. 4 Azs 454/2005 – 73, (k dispozici na www.nssoud.cz), vyslovil právní názor: *„Požádala-li stěžovatelka v žalobě o ustanovení zástupce a krajský soud o žádosti rozhodl až v rozsudku vedle rozhodnutí o věci samé tak, že se stěžovatelce zástupce pro řízení o žalobě neustanovuje, Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu z úřední povinnosti zruší, protože řízení bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 109 odst. 3 část věty za středníkem s. ř. s.).“*

Nejvyšší správní soud proto rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s., za použití ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm krajský soud rozhodne vázán výše vysloveným právním názorem (ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s.). Bude předně třeba, aby krajský soud samostatně rozhodl ve věci ustanovení zástupce stěžovatele. V případě, že stěžovateli zástupce neustanoví, bude nutné, aby mu ponechal přiměřenou lhůtu k tomu, aby si případně sám mohl cestou plné moci zvolit zástupce, který bude v řízení o žalobě náležitě hájit jeho zájmy. Teprve poté bude možno o podané žalobě rozhodnout meritorně.

Námitkami uplatněnými v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť dospěl-li k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 109 odst. 3 část věty za středníkem s. ř. s.), není možné usuzovat na důvodnost či nedůvodnost námitek ve vztahu k takovému rozhodnutí, jestliže výsledkem bezvadného procesu by mohlo být rozhodnutí jiné.

Návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť podle ust. § 32 odst. 5 zákona o azylu ve znění účinném ode dne 13. 10. 2005 má podání kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu o žalobě proti rozhodnutí ve věci azylu odkladný účinek.

V novém rozhodnutí krajský soud rozhodne rovněž o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. ledna 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu